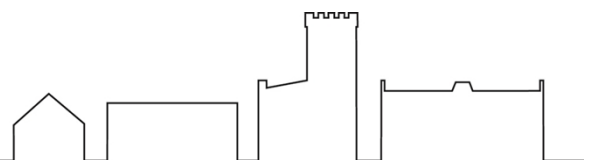


# Kvalitetsrapport: Statistik om personal i Danderyds kommunala verksamheter - Utbildningsnämnden



## Inledning och disposition

På uppdrag av utbildningsnämndens ordförande har bildningsförvaltningen tagit fram föreliggande rapport som omfattar de kommunala verksamheterna inom förskola och skola i Danderyds kommun.

Rapporten har som syfte att ge läsaren en *övergripande* bild av personalsituationen i Danderyds kommun. Rapporten innehåller en presentation av ett *antal utvalda* nyckeltal/datapunkter. Data/statistik presenteras inom följande områden:

- personalomsättning
- lärarlegitimation och behörighet
- antal förstelärare
- löner per yrke
- medelålder
- hållbart medarbetarengagemang, HME
- nöjdhet med ledarskap
- förekomst av hot eller våld

Efter varje datapunkt ges en kortare kommentar om utfall. Läsaren bör notera att rapporten syftar till att vara *deskriptiv*, det vill säga presentera en nulägesbild för läsaren om *hur* det ser ut – inte förklara ett *varför*. Av detta följer att analysen i många fall är tydligt begränsad. För att analysera avvikelser på lokal nivå, enhetsnivå, behöver en mera djuplodande analys göras av företrädare på enhetsnivå. I de fall kommentarer förekommer som ämnar förklara ett utfall ska dessa tolkas som resonerande hypoteser. Kännedom om den lokala kontexten är i princip alltid avgörande för att förstå bakomliggande förklaringar.

## Om data och statistik

Data och statistik som presenteras i rapporten är inte alltid uttagen vid samma tidpunkt eller från samma källa. Detta beror på att en del data är officiell nationell statistik som är tagen från publika databaser, till exempel SCB/SIRIS, och en del data är lokal statistik som inte kommer från publika databaser. För tydlighetens skull är såväl tidpunkt som källa markerad vid presentation av de olika datapunkterna. Eftersom data och statistik har olika källor ser också uppdelning och strukturen något annorlunda ut.<sup>1</sup>

---

<sup>1</sup> Exempel: Kyrk- och Balderskolan bokförs vid tillfällena som en och samma enhet, men vid övriga tillfällen som olika enheter.

## **Personalomsättning**

Personalomsättningen definieras som antalet tillsvidareanställda som har slutat på egen begäran dividerat med genomsnittligt antal anställda under året.

Tabell 1: Personalomsättning i bildningsförvaltningens verksamheter på totalnivå över tid.

Personalomsättning (%) <sup>2</sup>	2021	2020	2019
Bildningsförvaltning	10,4%	9,0%	16,3%
varav Förskola	8,5%	10,9%	12,9%
varav Ungdom och skola	11,6%	9,3%	17,0%
varav Kultur och Fritid	7,5%	2,6%	10,4%

**Kommentar:** Det är svårt att värdera personalomsättning då en låg respektive hög personalomsättning i sig inte nödvändigtvis behöver vara varken positiv eller negativ. Allt som oftast är *orsakerna* bakom en hög respektive låg personalomsättning det intressanta i sammanhanget. Med det fastslaget går det att konstatera att bildningsförvaltningen som helhet haft en sjunkande personalomsättning de senaste tre åren. Orsakerna till detta kan vara flera och variera från enhet till enhet. Av detta skäl behöver situationen analyseras närmare på flera enheter i framtiden.

Tabell 2: Personalomsättning på enhetsnivå – förskola 2021.

Förskola	Snittanställda	Personalomsättning egen begäran	Antal personer
Skogsgläntans förskola	15,9	6,3%	1
Rosenvägens förskola	14,0	-	-
Borgens förskola	15,0	6,7%	1
Kevinge förskola	13,0		
Nora herrgårds förskola	19,8	-	-
Sätra ängs förskola	13,0	7,7%	1
Altorps förskola	9,9	-	-
Hildingavägens förskola	14,6	6,9%	1
Majstigens förskola	6,6	60,9%	4
Vitsippans förskola	12,8	31,2%	4
Trappgränds förskola	10,8	9,2%	1
Grängårdets förskola	5,4	18,5%	1
Öppen förskola	2,0		
<b>Totalt</b>	<b>152,7</b>	<b>8,5%</b>	<b>13</b>

<sup>2</sup> Data är hämtad från kommunens interna HR-system. Uttag gjordes i augusti 2022.

### Kommentar:

Personalomsättning på enhetsnivå i förskolan är svår att värdera då det är små organisationer med få antal medarbetare. Av detta följer att det är svårt att kommentera ovan data utifrån ett system- och organisationsperspektiv då varje individs uppsägning får en andelsmässig stor påverkan på statistiken. Med detta förbehåll fastslaget går det ändå notera att det är två förskolor, Majstigen och Vitsippan, som har haft den såväl andels- som antalsmässigt sett största personalomsättningen det senaste kalenderåret. Orsakerna till detta behöver analyseras och hanteras på enhetsnivå.

Tabell 3: Personalomsättning på enhetsnivå – skola 2021.

Skola	Snittanställda ack	Personalomsättning egen begäran	Antal personer
Enheten för flerspråk	20,6	9,7%	2
Enebybergs skola	81,2	12,3%	10
Ekeby- o Svalnässkolorna	33,1	6,0%	2
Vasaskolan	45,3	28,7%	13
Fribergaskolan	66,7	6,0%	4
Mörbyskolan	59,0	10,2%	6
Stocksunds- o Långängsskolorna	84,6	9,5%	8
Danderyds gymnasium	104,6	10,5%	11
Västra Danderyd	111,8	12,5%	14
varav Atlanten grundskola	5,4	-	-
varav Kyrk- o Baldersskolorna	62,8	12,7%	8
varav Kevingskolan	43,6	13,8%	6
Ungdomsmottagning	3,6	27,4%	1
<b>Totalt</b>	<b>610,6</b>	<b>11,6%</b>	<b>71</b>

**Kommentar:** Skolorna är större organisationer varför måttet inte blir lika känsligt som för förskolan. En enhet avviker med en högre personalomsättning, Vasaskolan. Det faktum att Vasaskolans grundsärskola samlokaliseras till Kevingskolan och att elevantalet generellt har sjunkit på skolan, vilket gjorde att ett antal lärare inte erbjuds heltidstjänster, har sannolikt varit betydande faktorer för den högre personalomsättningen på enheten.

### Legitimation och behörighet hos lärare

I det följande redovisas data för ”andelen lärare med legitimation och behörighet i minst ett undervisande ämne”. Observera att andelen är omräknad till heltidstjänster.

Tabell 4: Legitimerade lärare med behörighet i minst ett undervisande ämne (heltidstjänster) – kommunala enheter – kommunjämförelse i Stockholms län<sup>3</sup>.

<sup>3</sup> Data är hämtad från Skolverkets officiella databas, SIRIS. <https://siris.skolverket.se/siris/f?p=101:247:0::NO::>  
Datauttag gjordes i augusti 2022.

Plats	Kommun	Andel (%) leg.lärare	Antal heltidstjänster
1	Danderyd	82,9	211,9
2	Vaxholm	81,7	98,3
3	Nacka	80,7	555,2
4	Lidingö	78,9	287,5
5	Täby	78,6	349,2
6	Sollentuna	78,5	509,8
7	Värmdö	78,2	276,7
8	Stockholm	77,5	4597,7
9	Sundbyberg	77,2	181,6
10	Solna	75,7	208,7
11	Huddinge	75,7	638,7
12	Vallentuna	75,2	222,5
13	Nykvarn	73,8	104,3
14	Österåker	71,2	233,1
15	Ekerö	71,1	228,8
16	Järfälla	70,9	480,2
17	Tyresö	69,0	361,4
18	Norrtälje	68,7	302,5
19	Upplands-Bro	68,0	201,7
20	Upplands Väsby	67,7	164,1
21	Salem	67,1	119,5
22	Södertälje	67,1	577,7
23	Botkyrka	65,6	576,8
24	Haninge	62,9	526,8
25	Sigtuna	61,6	291,2
26	Nynäshamn	60,0	168,7

**Kommentar:** Som framgår av tabellen ovan har Danderyds kommunala enheter den högsta andelen legitimerade lärare med behörighet i minst ett undervisande ämne. Danderyds andel – 82,9 % - är därtill en ökning med en dryg procentenhet i relation till året innan då andelen låg på 81,7 %. Även då hade Danderyd länets högsta andel legitimerade lärare.

Tabell 5: Legitimerade lärare med behörighet i minst ett undervisande ämne (heltidstjänster) – enhetsnivå i Danderyds kommun.<sup>4</sup>

Enhet	Års kurs er	Andel (%) med lärarleg. och behörighet i minst ett undervisande ämne
Baldersskolan	1-3	90,2 %
Ekebyskolan	1-6	71,4 %
Enebybergs skolan	1-6	77,8 %

<sup>4</sup> Data är hämtad från Skolverkets databas: <https://utbildningsguiden.skolverket.se/verktyg/hitta-och-jamfor-grundskolor> Datauttag gjordes i augusti 2022.

Fribergaskolan	7-9	84,5 %
Kevingskolan	1-6	83,9 %
Kyrkskolan	1-6	68,4 %
Långängsskolan	1-3	85,9 %
Mörbyskolan	7-9	94 %
Stocksundskolan	1-6	87,4 %
Vasaskolan	1-6	79,9 %

**Kommentar:** Av de kommunala enheterna är det endast en enhet som har en andel som är lägre än rikssnittet, Kyrkskolan. Enheten hade föregående läsår ungefär 6 av 21 heltidstjänster där undervisande lärare inte hade lärarlegitimation och behörighet i minst ett undervisande ämne.

### **Antal förstelärare per skola**

Nedan presenteras antal förstelärare per skola.<sup>5</sup> Samtliga tjänster är heltidstjänster.

*Tabell 6: Antal förstelärare per skola i Danderyds kommun.*

<b>Skola</b>	<b>Antal</b>
Baldersskolan	2
Danderyds Gymnasium	17
Ekebyskolan	3
Enebybergs skola	9
Fribergaskolan	7
Kevingskolan	3
Kyrkskolan	5
Mörbyskolan	7
Stocksundsskolan	9
Vasaskolan	3
<b>Totalt i Danderyds kommun</b>	<b>65</b>

**Kommentar:** Huvudmän hanterar ”förstelärarskapet” på olika vis. Vissa huvudmän har permanenta förstelärarmandat, andra huvudmän har tidsbundna mandat och tjänster. I Danderyd har alla förstelärare treårsmandat. Ovan tabell bygger på den mandat- och tjänstetillsättningen som gjordes i juni 2022 och som alltså gäller tre år framåt. Att det finns olika antal förstelärare på skolorna beror på skolornas storlek, tjänsterna tillsätts med hjälp av statliga bidrag och dessa har i sin tur en koppling till antalet elever på skolorna.

Varje lärare får ett tillskott om 5 000 kronor på sin månadslön. Med förstelärareskapet följer ett antal uppdrag, uppdrag som bestäms lokalt på skolan av rektor. Förstelärarnas uppdrag kan variera baserat på skolans behov, men kan typiskt sett handla om exempelvis att leda det kollegiala lärandet eller att verka för att en mera likvärdig undervisning på skolan.

<sup>5</sup> Datauttaget gjordes i juni 2022 och är hämtad från intern databas i kommunen.

## Lärlöner

Nedan presenteras löneläget i Danderyds kommunala förskolor och skolor. Redovisningen görs per yrkesgrupp (AID-kod).<sup>6</sup> Utöver antalet redovisas även P10 (Percentil 0-10), median och percentil 90 (90-100) för varje yrkesgrupp.<sup>7</sup>

Tabell 7: Löner per AID-kod i Danderyds kommun.

AID-kod och lärarkategori	Antal	P10	Median	P90
401009 - Lärare grundskola, årskurs F-3	50	39 850	44 550	49 300
401010 - Lärare grundskola, årskurs 4-6	69	39 200	45 000	51 800
401011 - Lärare grundskola, årskurs 7-9	82	37 400	43 800	50 200
401012 - Lärare gymnasieskola, allmänna ämnen	90	38 400	43 050	50 100
401014 - Lärare, praktiska/estetiska ämnen	48	37 200	42 450	46 500
401016 - Speciallärare	18	43 900	46 300	51 000
401017 - Specialpedagog	8		45 000	
401019 - Lärare, modersmål	27	32 000	33 900	36 400
402010 - Förskollärare	76	35 300	37 900	40 800
402011 - Lärare i fritidshem	28	33 200	37 300	41 100
403010 - Barnskötare	155	22 500	27 500	31 700
403014 - Studie- och yrkesvägledare	4			
403015 - Lärarassistent	9		34 100	
403016 - Elevassistent	44	24 300	27 550	33 600

**Kommentar:** På riksnivå tenderar lärare, statistiskt sett, som undervisar i högre årskurser, högstadiet och uppåt, att ha en något högre lön än lärarna som undervisar i låg- och mellanstadiet. Danderyds kommun avviker från detta. I Danderyds fall beror det dock inte på att lärarna i ”högre årskurser” har en relativt sett låg lön, det beror snarare på att Danderydslärarna i ”lägre årskurser” har en relativt sett hög lön relativt övriga kommuner. I jämförelse med övriga kommuner i Stockholms län visar nämligen inofficiell data att Danderyds lärlöner i låg- och mellanstadiet är tydligt konkurrenskraftiga. Danderyds lärlöner för högstadiet och gymnasieskolan är genomsnittliga i jämförelse med länet.<sup>8</sup> En sannolikt viktig faktor för att Danderyds grundskollärare (låg- och mellanstadiet) har relativt sett konkurrenskraftiga löner är den höga andelen legitimerade lärare. Legitimerade och behöriga lärare har genomsnittligt sett en högre lön än olegitimerade lärare. Skillnaden i lön mellan legitimerade och icke-legitimerade lärare i Danderyd uppgår till ca 10 – 18 procent beroende på hur man räknar.

<sup>6</sup> Arbetsidentifikation kommuner och regioner (AID) är ett system för gruppering av arbetsuppgifter. AID är avsedd för att kunna analysera lönebildningen på central och lokal nivå samt att ge underlag för viss planering.

<sup>7</sup> Data är hämtad från kommunens databas ”Lönelänken” och är framtagen i juni 2022, det vill säga efter nu gällande löneredovisning.

<sup>8</sup> Data presenteras inte i tabellform då den dels är inofficiell, dels är ovaliderad.

## Ålder

Nedan presenteras medelålder för samtliga medarbetare i bildningsförvaltningens verksamheter. Noterbart är att det är samtliga medarbetare som avses.

Tabell 10: Medålder för medarbetare per enhet i Danderyds kommun.

Verksamhet (samtliga medarbetare)	Antal personer	Medelålder
<b>Bildningsförvaltningen</b>	<b>927</b>	<b>49,1</b>
<b>Grund- och gymnasieskola</b>	<b>657</b>	<b>48,8</b>
Enebybergs skola	84	47,4
Ekeby- o Svalnässkolorna	36	52,7
Vasaskolan	45	47,6
Fribergaskolan	73	50,9
Mörbyskolan	63	47,6
Stocksunds- o Långängsskolorna	85	49,1
Danderyds gymnasium	125	48,2
Skolorna västra Danderyd	121	48,3
Enheten för flerspråkighet	25	50,4
<b>Förskola</b>	<b>161</b>	<b>50,5</b>
Skogsgläntans förskola	18	49,7
Rosenvägens förskola	15	55,9
Borgens förskola	15	51,0
Kevinge förskola	15	45,2
Nora herrgårds förskola	19	45,2
Sätra ängs förskola	14	50,9
Altorps förskola	11	49,7
Hildingavägens förskola	13	51,8
Majstigens förskola	8	58,3
Vitsippans förskola	13	42,2
Trappgränds förskola	12	60,9
Grängårdets förskola	6	47,5
Öppen förskola	2	64,0

**Kommentar:** Som tidigare har konstaterats måste orsakerna till enhetsmässiga avvikelser hanteras på enhetsnivå. En hög respektive låg medelålder kan ha olika förklaringar och kan inte per automatik värderas som varken bra eller dåligt – *orsakerna* bakom personalomsättning, hög respektive låg medelålder är avgörande, för hur det kan tolkas.

Som framgår av tabell 10 så är spridningen i medelålder betydligt större på förskolenheterna i jämförelse med skolenheterna. Givet det betydligt lägre antalet medarbetare på förskolenheterna ska



detta tolkas med försiktighet. Dock går det att fastslå att vissa enheter, t ex Trappgränds förskola, står inför en relativt stor personalomsättning inom ett antal år till följd av pensionsavgångar.

## **Medarbetarundersökningen**

Medarbetarundersökningen genomförs vartannat år och omfattar alla som varit anställda mer än tre månader i Danderyds kommun. Resultatet på undersökningen ska användas för att förbättra både verksamhet och arbetsmiljö vid alla de olika arbetsplatserna. Undersökningen, som genomförs av företaget Springlife, bygger på forskning som fokuserar på att finna samband mellan förutsättningar på arbetsplatsen, medarbetarnas stress- och utmattningsnivå samt prestation över tid kopplat till resultatutveckling.

För bildningsförvaltningens del besvarade 769 av 896 tillfrågade respondenter medarbetarundersökningen 2021. Detta ger en svarsfrekvens på 86 %. För kommunen som helhet var svarsfrekvensen 84 %.<sup>9</sup>

## **Hållbart medarbetarengagemang, HME**

HME står för Hållbart medarbetarengagemang och mäter såväl nivån på medarbetarnas engagemang som chefernas och organisationens förmåga att ta tillvara på och skapa engagemang. HME-index består av nio frågor som tillsammans bildar ett totalindex för Hållbart medarbetarengagemang och tre delindex; Motivation, Ledarskap och Styrning. Frågorna besvaras på en skala 1-5 där 1 är ”stämmer mycket dåligt” och 5 är ”stämmer mycket bra”. Resultaten på varje fråga omvandlas sedan till ett index med skala 0-100. Totalindex formas som ett medelvärde av de nio frågorna. Ett högt värde indikerar en hög nivå på hållbart medarbetarengagemang och vice versa.

Följande frågor utgör det som sammanslaget kallas HME:

Motivation	<ul style="list-style-type: none"><li>• Mitt arbete känns meningsfullt.</li><li>• Jag lär nytt och utvecklas i mitt dagliga arbete.</li><li>• Jag ser fram emot att gå till mitt arbete.</li></ul>
Ledarskap	<ul style="list-style-type: none"><li>• Min närmaste chef visar uppskattning för mina arbetsinsatser.</li><li>• Min närmaste chef visar förtroende för mig som medarbetare.</li><li>• Min närmaste chef ger mig förutsättningar att ta ansvar i mitt arbete.</li></ul>
Styrning	<ul style="list-style-type: none"><li>• Jag är insatt i min arbetsplats mål.</li><li>• Min arbetsplats mål följs upp och utvärderas på ett bra sätt.</li><li>• Jag vet vad som förväntas av mig i mitt arbete.</li></ul>

Värt att notera är att HME är standardiserat mått som används av kommuner och regioner. På databasen Kolada<sup>10</sup> finns resultat att jämföra för samtliga kommuner som har rapporterat in sina HME-värden.

<sup>9</sup> Noterbart i sammanhanget är att utbildningsnämndens anställda utgör ca 2/3 av respondenterna i kommunen som helhet.

<sup>10</sup> [www.kolada.se](http://www.kolada.se)

Nedan presenteras först förskolan och skolans utveckling som totalmått. Därefter presenteras enhetsdata och sist presenteras en jämförelse med kommunerna Danderyd, Lidingö, Nacka, Sollentuna, Täby och Vaxholm.

Diagram 1: Hållbart medarbetarengagemang, HME, skola, Danderyds kommun.

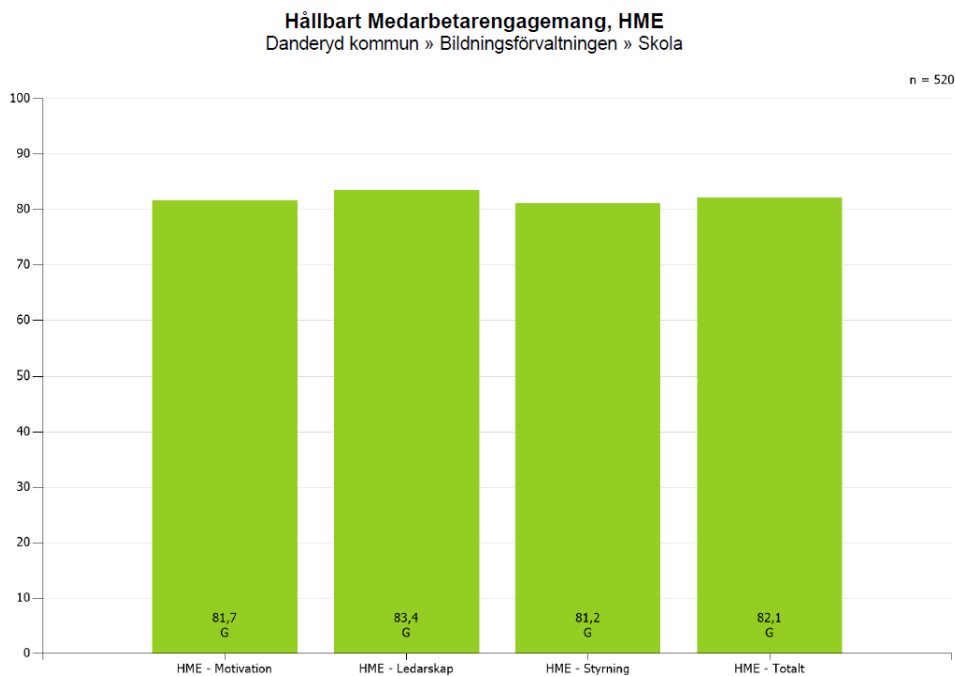
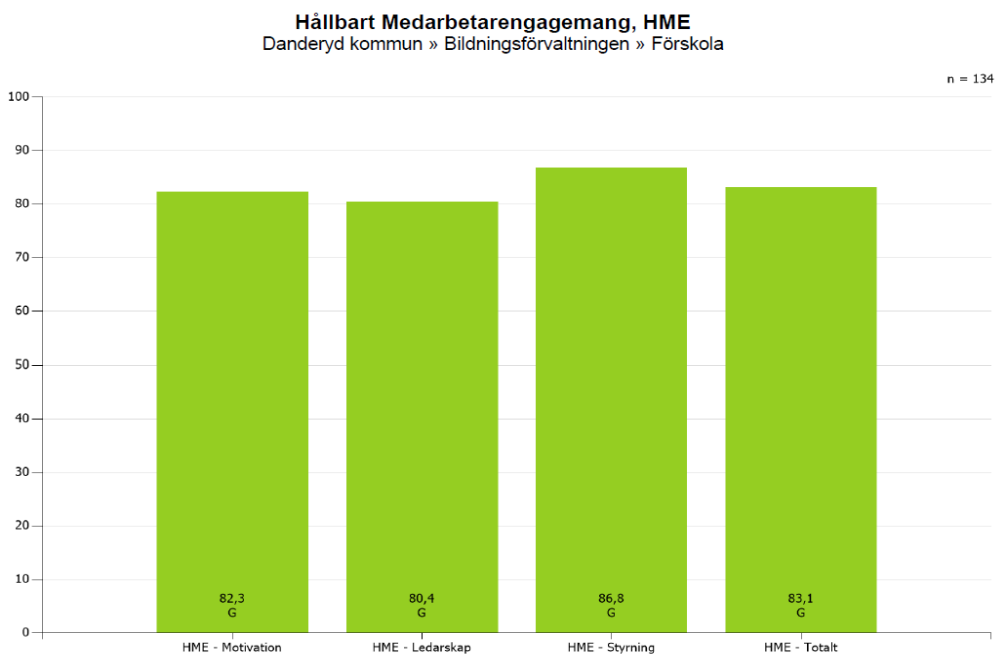
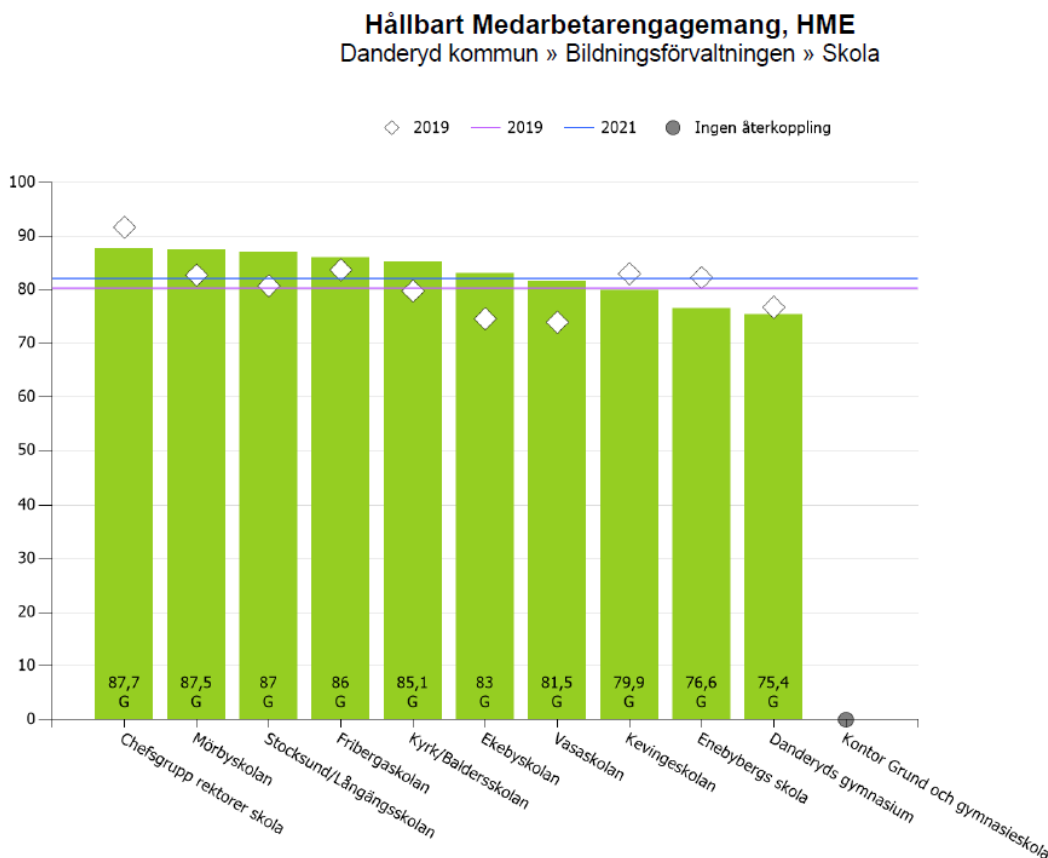


Diagram 2: Hållbart medarbetarengagemang, HME, förskola, Danderyds kommun.



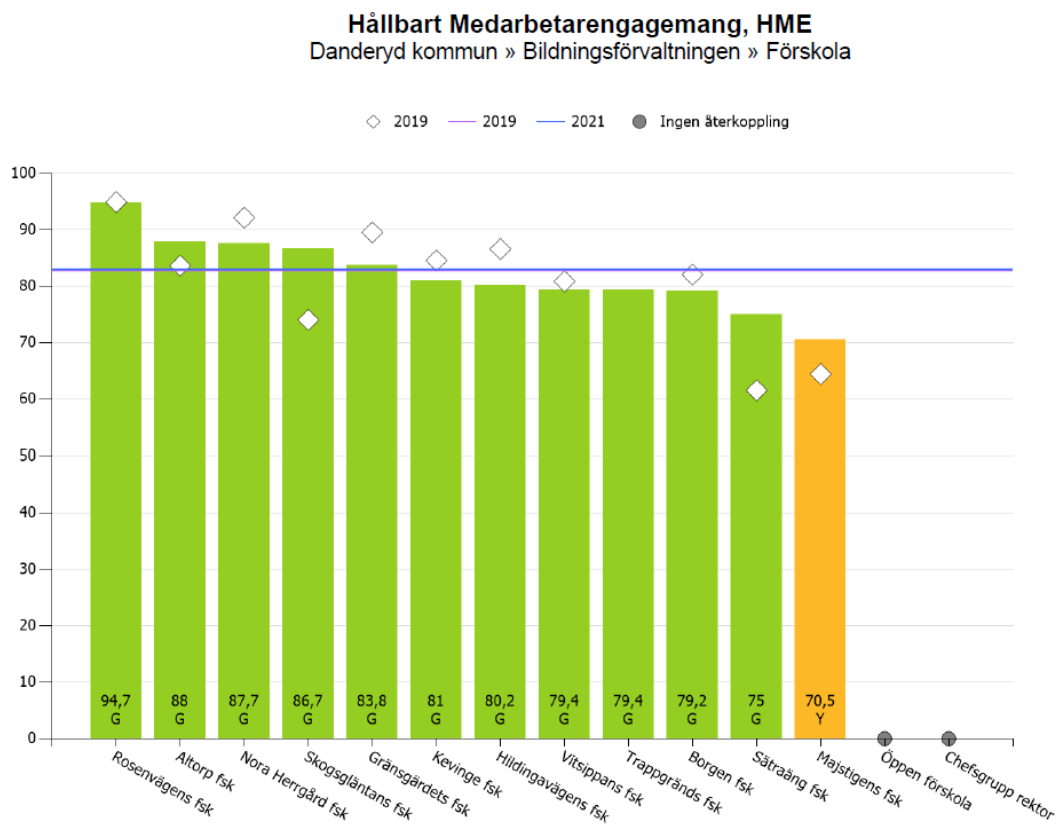
**Kommentar:** Förskolans HME ligger något över skolans. Som framgår av diagrammen ovan har detta sin grund i att medarbetarna på förskolan har en högre nöjdhet vad gäller ”styrning”. Man kan endast spekulera i varför det är så, men en del kan vara att de nationella styrdokumentet skiljer sig åt mycket. Skolan har en förhållandevis ”målrisk” läroplan där lärare har synnerligen många mål att förhålla sig till, utöver de kommunala och lokala målen.

Diagram 3: Hållbart medarbetarengagemang (HME), skola, enhetsnivå.



**Kommentar:** Majoriteten av skolorna har förbättrat sina värden, vilket indikerar på en positiv utveckling. En majoritet av skolorna har också högre HME-värde än rikssnittet. Dock har två av de större enheterna, sett till elevantal, sänkt sina värden. Vidare bör det påminnas om att jämförelsen 2019 och 2021 är vansklig då undersökningen för 2021 genomfördes mitt under Corona-pandemin, en pandemi som sannolikt påverkade utfallet på ett eller annat sätt. Även om det inte nödvändigtvis behöver ha påverkat varje enskild medarbetare negativt så har det med all sannolikhet haft en effekt på utfallet. Av detta skäl blir 2023 års undersökning intressant som kommande jämförelsepunkt.

Diagram 4: Hållbart medarbetarengagemang (HME), förskola, enhetsnivå.



**Kommentar:** Förskolan har en något mera negativ utveckling. Majoriteten av förskolorna har sjunkande värde. Precis som ovan bör det påpekas att Corona-panedmin gör att jämförelsen mellan åren inte vilar på samma premisser. Förskolans verksamhet var ansträngd under pandemin och såväl medarbetare som chefer fick anpassa sig efter snabba förändringar till följd av sjukfrånvaro hos barn och personal. Därtill påverkades även den dagliga kontakten och dialogen med vårdnadshavarna negativt. Med detta förbehåll går det att konstatera att spridningen inom HME-värdet är större hos förskolan än hos skolan. En annan viktig aspekt i sammanhanget är att förskoleenheterna är mindre än skolenheterna varför det är naturligt med en större spridning då varje enskild förskolamedarbetares svar väger tyngre i sammanräkningen i jämförelse med skolan. I relation till rikssnittet har en knapp minoritet i Danderyd, 5 av 12 förskolor, lägre HME-värden. Vidare noterbart är också att förskolan med lägst HME-värde, Majstigens förskola, också var den förskola med högst personalomsättningen. Detta är en korrelation som behöver tolkas med försiktighet då en minskad grad av nöjdhet hos personal och medarbetare kan ha många olika orsaker.

## Ledarskap

I syfte att mäta medarbetarnas nöjdhet med enhetens ledarskap ställs ett antal frågor i medarbetarundersökningen (se nedan).

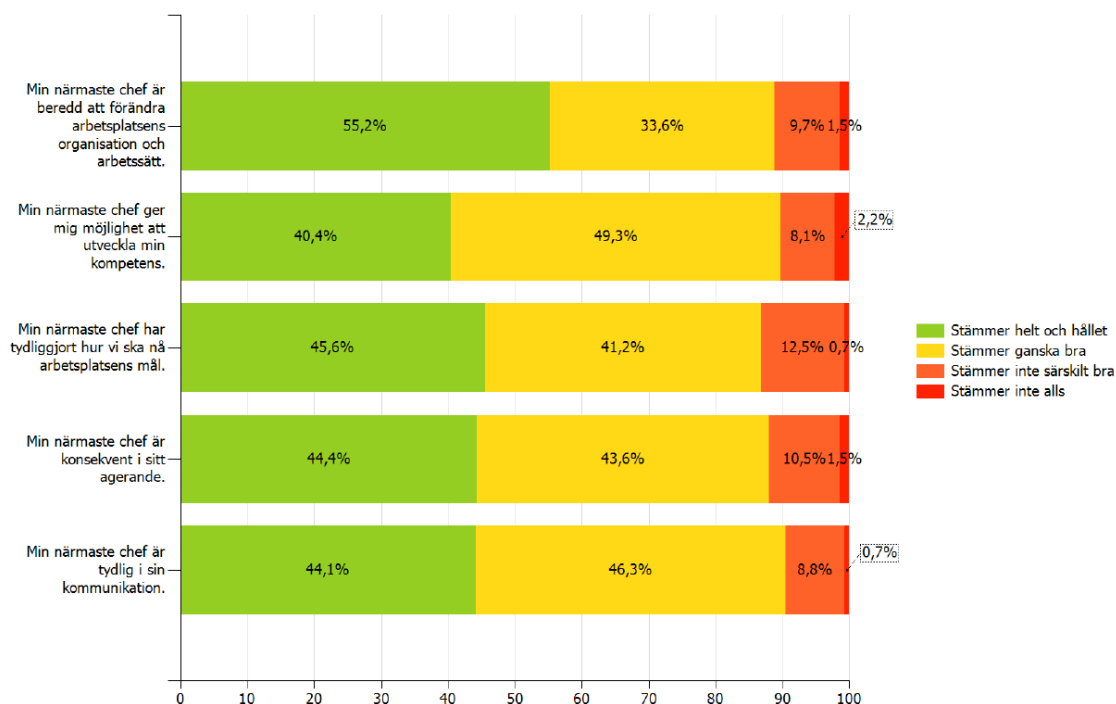
## Ledarskap

Danderyd kommun » Bildningsförvaltningen » Skola



## Ledarskap

Danderyd kommun » Bildningsförvaltningen » Förskola



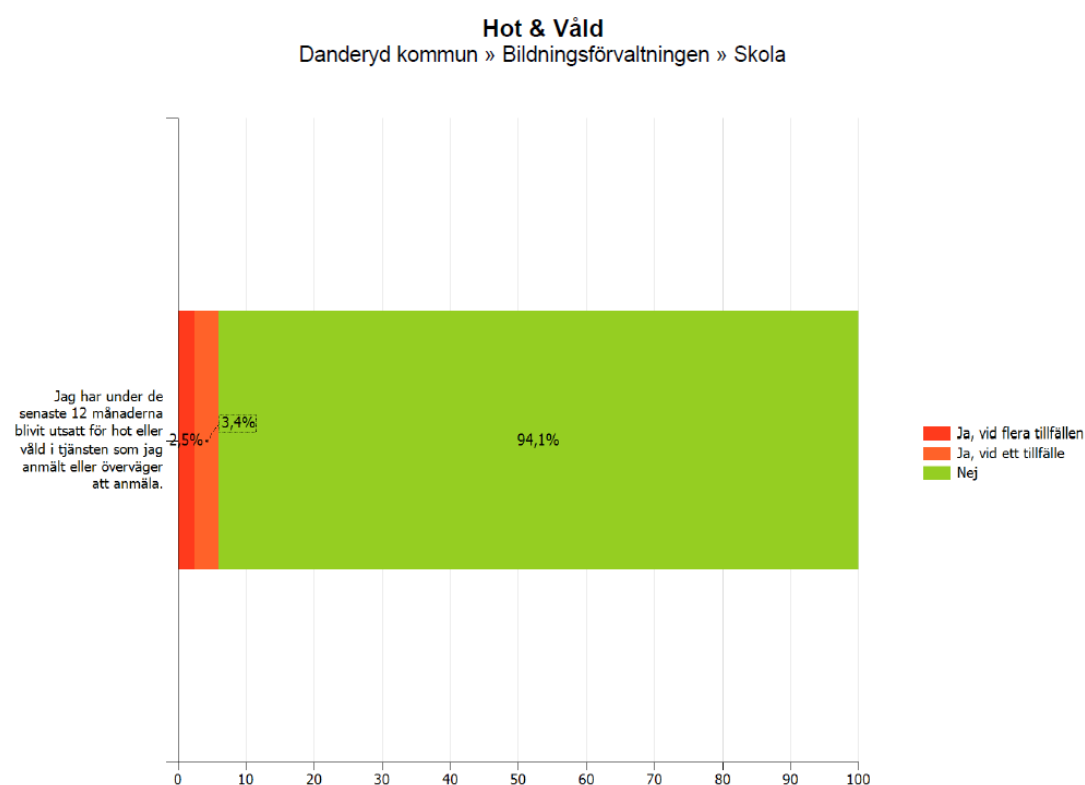
**Kommentar:** Medarbetare inom förskolan är över lag något nöjdare med ledarskapet på sina enheter i jämförelse med skolans medarbetare. Störst skillnad mellan skolformerna återfinns i

påståendet ”Min närmsta chef är beredd att förändra arbetsplatsens organisation och arbetssätt”. Vad detta beror på behöver analyseras på enhetsnivå. En möjlig arbetshypotes kan vara att skolans organisation kan upplevas svårare och mer komplex att förändra med tanke på att det finns många parametrar att ta hänsyn till, lokaler, timplan, ämnes- och årskursindelning med mera.

## Hot och våld i tjänsten

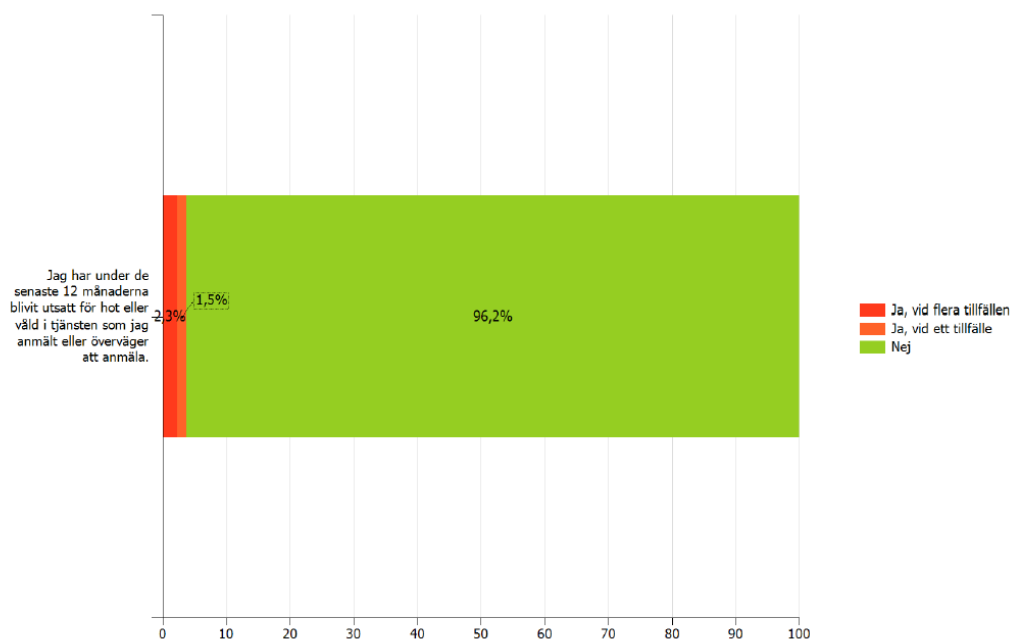
Medarbetarundersökningen inbegriper frågor som ämnar ta reda på förekomsten av hot och våld i tjänsten. En av de frågor som ställs är följande:

- Jag har under senaste 12 månaderna blivit utsatt för hot eller våld i tjänsten som jag anmält eller överväga att anmäla



## Hot & Våld

Danderyd kommun » Bildningsförvaltningen » Förskola



**Kommentar:** Hot eller våld är givetvis alltid helt oacceptabelt. Inträffar hot eller våld så har Danderyds kommun riktlinjer som respektive chef hanterar. Att det är vanligare med hot eller våld i skolan kan ha flera orsaker. En anledning är att barnen är äldre och därför är mer kapabla att utföra vålds- och hothandlingar. Små barn kan visserligen också utföra våldshandlingar men dessa betraktas mindre sällan som hotfulla på samma vis. En annan anledning är att äldre elever och/eller vårdnadshavare är utsatta för direkt eller indirekt myndighetsutövning, t ex betygssättning, och då, i vissa fall, kan rikta hot/våld mot medarbetare och chefer.